

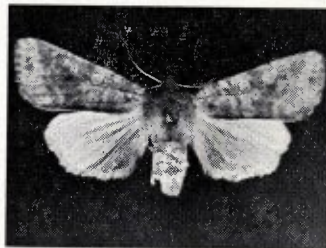
EEN VLINDERMISVORMING

Het is bepaald niet eenvoudig een vlindermisvorming te omschrijven. Wel is men het er over eens, dat men ze moet beschouwen als een ontwikkelingsstoornis, die dus vóór het optreden van de imago moet hebben plaats gehad. Later spreekt men van letsel of beschadiging, wijl een vlinder bij het uittreden uit de pop volledig volwassen is. Een misvorming is niet normaal, maar toch is ze ook geen pathologische afwijking of ziekte. De normale variatiebreedte van een gestalte in haar geheel of in haar anatomische onderdelen is moeilijk af te bakenen. Ook het doelmatige of zinvolle van een bepaalde afwijking of het karakter van schakel tot een verder ontwikkelingsstadium verduidelijkt het begrip niet. Zo is het de vraag of we bepaalde incidentele afwijkingen in het adersysteem der vleugels tot de misvormingen moeten rekenen. Anderzijds echter behoeven we ook niet te doen te hebben met wanstaltigheid of monstrositeit, die strijdig is met het welzijn van individu of soort; dat is een uiterste, b.v. hermaphroditisme. Tenslotte is de misvorming niet erfelijk of genetisch bepaald; ze treedt dus slechts bij uitzondering en individueel op.

Men heeft een lijst van een aantal misvormingen van vlinders opgesteld, deels in de natuur gevonden, deel kunstmatig opgewekt.¹⁾ Onder invloed van mechanische druk of door middel van temperatuurproeven werden een aantal oppervlakkige misvormingen teweeg gebracht aan vorm en kleur der vleugels. In de natuur komen vooral misvormingen voor, die bestaan in het geheel of ten dele ontbreken, verkleining, verkorting of gebrekkige ontwikkeling van organen, vleugels, poten, sprieten, enz.; mogelijk kan men daarbij ook denken aan intoxicaties of andere chemische inwerkingen, die volgens ervaring het ontwikkelingsproces sterk beïnvloeden. De meest merkwaardige en tevens ook zeldzamere misvormingen zijn wel die, waarbij een groter aantal organen of lichaamsdelen voorkomt, speciaal als daarbij de gewone ledematen niet misvormd zijn. Bekend is b.v. een pauwoog-pijlstaart met zeven poten.

De vangst van een ♀ *Cirrhia togata* Esp. (vroeger: *lutea* Ström.) met drie sprieten te Stein op 21 sept.

1970 gaf mij aanleiding tot deze aantekening. De vlinder is overigens geheel normaal, maar links op de kop op de normale plaats zijn twee sprieten ingeplant achter elkaar. De achterste spriet is iets korter dan de voorste, maar overigens zijn alle drie aan elkaar gelijk en normale vrouwelijke sprieten.

Cirrhia togata met 3 sprieten.

foto: N. M. Franken.

Het verschil tussen mannelijke en vrouwelijke sprieten is overigens bij *togata* minimaal en uitsluitend hierin bestaand dat de vrouwelijke spriet misschien iets dunner is en wat minder bewimperd. In frisse toestand waren de sprieten gelijkmatig soepel en buigzaam, al valt uiteraard over de gevoeligheid en het gebruik niets te zeggen, wijl we slechts met het dode exemplaar te maken hebben gehad. Het is van belang dit op te merken, omdat in het geval van de pauwoogpijlstaart wordt opgemerkt, dat de extrapoot volkomen stijf en onbruikbaar was.

Uit vergelijking met beschikbare literatuurgegevens blijkt, dat dit verschijnsel zeldzaam is. Volgens de mededelingen van de reeds eerder aangehaalde Christeller waren slechts een drietal exemplaren op dat tijdstip beschreven.²⁾ Wat betreft dat verschijnsel van verdubbeling of vermeerdering van organen en ledematen zoeken we de oorsprong anders dan bij vorige misvormingen bij voorkeur in anomalieën bij de celdeling in de kiem.

A. J. Munsters M.S.C.

¹⁾ Dr. med. Erwin Christeller: Die Misbildungen der Schmetterlinge und Versuche zu ihrer künstlichen Erzeugung. Separatabdruck: Entomologische Mitteilungen Bd. VI, Nr. 7/9, 29 september 1917 (Berlin-Dahlem).

²⁾ a.w.S. 33-34.